

**ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΤΟΥ ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ κ. ΣΤΑΥΡΟΥ ΜΠΕΝΟΥ
ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΘΕΑΤΡΑ ΤΗΣ ΑΧΑΪΑΣ**

10 Μαρτίου 2010

Δ Ι Α Ζ Ω Μ Α

Σωματείο «ΔΙΑΖΩΜΑ», Μλουμπουλίνας 30, Τ.Κ. 10682, Αθήνα
www.diazoma.gr / info@diazoma.gr

Την Τετάρτη 10 Μαρτίου 2010 ξεκινήσαμε νωρίς το πρωί με τα μέλη του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ», Αποστολία Παπαϊωάννου και Γιώργο Καλογερόπουλο, για την περιοδεία στα αρχαία θέατρα της Αχαΐας. Πρώτος μας σταθμός ήταν η Αιγείρα.

Ξεκινήσαμε από το Δημαρχείο της πόλης, όπου μας περίμενε ο δήμαρχος Αιγείρας, κος Δημήτρης Μυλωνάς.

Δημαρχείο, από αριστερά διακρίνονται οι κ.κ. Σταύρος Μπένος, πρόεδρος του « ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ» και Δημήτρης Μυλωνάς, δήμαρχος Αιγείρας

Στη συνέχεια κατευθυνθήκαμε προς τον αρχαιολογικό χώρο της **αρχαίας Αιγείρας**, όπου μας ξενάγησε η Προϊστάμενη της ΣΤ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, κα Ζωή Ασλαματζίδου.

Από αριστερά διακρίνονται μεταξύ άλλων οι κ.κ. 1^η σειρά: Γεωργία Αλεξοπούλου, αρχαιολόγος της ΣΤ' ΕΠΚΑ, Ζωή Ασλαματζίδου, Προϊστάμενη της ΣΤ' ΕΠΚΑ, Γιώργος Μορφινός, δημοσιογράφος, Ιωάννα Κοντογιάννη, Πρόεδρος Περιβαλλοντικού και Πολιτιστικού Συλλόγου Αιγών, 2^η σειρά: Δημήτρης Κοσμοπόπουλος, ιδρυτικό μέλος του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ», Δημήτρης Κολοβός, αντιπρόεδρος του πολιτιστικού συλλόγου Αιγών, Γιάννης Ταπεινός, Αντινομάρχης Αχαΐας, Δημήτρης Μυλωνάς, Δήμαρχος Αιγείρας, Σταύρος Μπένος, Πρόεδρος «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ», Θανάσης Παπαδόπουλος, Βουλευτής, Κων/νος Μιττάς, εκδότης της εφημερίδας «Αρχαία Αιγείρα», 3^η σειρά: Αλέξης Πετρόπουλος, δημοτικός σύμβουλος, Παναγιώτης Καραμπάσης, Αντιδήμαρχος Αιγείρας, Γιώργος Γκέκος, Φώτης Παναγόπουλος, υπάλληλος της ΣΤ' ΕΠΚΑ, Παναγιώτης Γιαννούλης, αρχηγός αντιπολίτευσης δήμου Αιγείρας, Άγγελος Σταύρου, γραμματέας του Πολιτιστικού Συλλόγου Αιγών, Νίκος Νικολούλιας, Γκίκας Λουζιάτης, πρόεδρος Πολιτιστικού Συλλόγου Αιγών, Παναγιώτης Τόλιας, Νομαρχιακός σύμβουλος

Η Αιγείρα αποτελούσε κατά την αρχαιότητα τμήμα της παράκτιας ζώνης, Αιγιαλείας. Η Αιγιαλεία αποτελούσε το ανατολικό τμήμα της Αχαΐας και ήταν σε σχέση με τη δυτική Αχαΐα, ιδιαίτερα σημαντική κατά τους ιστορικούς χρόνους. Στην περιοχή αυτή αναπτύχθηκαν οι περισσότερες από τις πόλεις της αχαϊκής δωδεκαπόλεως (Πελλήνη, Αιγείρα, Αιγές, Βούρα, Ελίκη, Αίγιο, Ρύπες και Κερύνεια), τέσσερις από τις οποίες αναφέρεται από τον Όμηρο, στο «νηών κατάλογο», ότι έλαβαν μέρος στον Τρωικό πόλεμο υπό την ηγεσία του Αγαμέμνονα (Πελλήνη, Αιγείρα, Ελίκη, Αίγιο). Το 280 π.Χ. δώδεκα αρχαίες πόλεις της Αχαΐας συνασπίζονται και δημιουργούν την Αχαϊκή Συμπολιτεία. Στο

προσκήνιο της ιστορίας βρίσκεται και πάλι η Αιγιαλεία κατά την ανασύσταση της Αχαϊκής Συμπολιτείας, το 280-281 π.Χ.

Η αρχαία Αιγείρα ήταν κτισμένη στη βορειοανατολική κλιτύ του υψώματος του Παλαιόκαστρου και είχε θέα προς τον Κορινθιακό κόλπο. Στα έτη του Ομήρου ονομάζεται Υπερησία (Ιλιάδα, Β 573) και συγκαταλέγεται μαζί με άλλες πόλεις στην επικράτεια του Αγαμέμνονα.

Η πόλη πήρε το όνομα Αιγείρα, όταν σώθηκε από επικείμενη εισβολή των Σικυωνίων. Οι κάτοικοι σε προχωρημένη ώρα της νύχτας έδεσαν δάδες στα κέρατα των κατσικιών τους ξεγελώνοντας τους αντιπάλους τους, που πίστεψαν ότι κατέφθασαν σύμμαχοι των Υπερησιέων και επέστρεψαν στη Σικυώνα. Οι Υπερησιείς άλλαξαν το όνομα της πόλης από τις αιγες που τους έσωσαν και εκεί που κάθισε η επιβλητικότερη από αυτές ίδρυσαν ιερό της Αρτέμιδος Αγροτέρας, θεωρώντας πως η θεά τους ενέπνευσε το σόφισμα κατά των Σικυωνίων.

Ο Πausανίας εκτός από το ιερό της Αρτέμιδος Αγροτέρας και το ιερό του Δία, το οποίο ταυτίζεται με το ναό D, κάνει λόγο και για ένα ναό της Άρτεμις με άγαλμα της θεάς και παλαιότερο λατρευτικό άγαλμα της Ιφιγένειας, στην οποία αρχικά ήταν αφιερωμένος ο ναός.

Ακόμη κάνει μνεία και για ένα ιερό του Απόλλωνα με ξύλινο λατρευτικό άγαλμα του θεού, ενώ αναφέρει και αγάλματα του Ασκληπιού, του Σάραπη και της Ίσιδας. Τέλος, αναφέρεται σε ιερά της Ουρανίας και της Συρίας, δύο ανατολίτικες μορφές της Αφροδίτης, οι οποίες λατρεύονταν με αυστηρό τελετουργικό. Ο Πausανίας επίσης μας πληροφορεί ότι το επίνειο της Αιγείρας έφερε το ίδιο όνομα με την πόλη.

Η ανασκαφή της πόλης ξεκίνησε το 1916 από το Αυστριακό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο υπό τον Ο. Walter και διακόπηκε λίγο μετά, λόγω του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Η συστηματική ανασκαφή της Αιγείρας από το Αυστριακό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο άρχισε ξανά το 1972 και συνεχίζεται χωρίς διακοπή έως σήμερα. Η αρχαία πόλη κατοικούνταν από τη μυκηναϊκή έως και τη ρωμαϊκή εποχή.

Άποψη του θεάτρου

Άποψη του θεάτρου

Ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της πόλης, αν και δεν αναφέρεται από τον Πausανία το 2^ο αι. μ.Χ., είναι το αρχαίο θέατρο. Κτισμένο στη βόρεια πλαγιά τεχνητού λόφου και εν μέρει λαξευμένο στο φυσικό βράχο το θέατρο ατενίζει το γαλάζιο της θάλασσας.

Έχει πεταλόσχημο κοίλο και βρίσκεται σε υψόμετρο 350μ. από την επιφάνεια της θάλασσας, βόρεια της ακρόπολης. Η κατασκευή του χρονολογείται στο α' μισό του 3^{ου} αι. π.Χ., γύρω στα 280-250 π.Χ., όταν ιδρύεται το Β' Κοινό των Αχαιών – η Αχαϊκή Συμπολιτεία – και οι αχαϊκές πόλεις αναδιοργανώνονται.

Αιγείρα θέατρο: αεροφωτογραφία του θεάτρου

Άποψη του θεάτρου

Λεπτομέρεια της ορχήστρας του θεάτρου

Το κοίλο λαξεύτηκε στο βράχο και, όπου αυτός δεν υπήρχε, διαμορφώθηκε κατάλληλα το έδαφος και τοποθετήθηκαν λίθινα εδώλια. Στο φυσικό βράχο λαξεύτηκε κατά το μεγαλύτερο μέρος και η ορχήστρα, στα κράσπεδα της οποίας κατασκευάστηκε αυλάκι για την απορροή των όμβριων υδάτων.

Λεπτομέρεια της σκηνής του θεάτρου

Λεπτομέρεια το διάζωμα του θεάτρου

Το σκηνικό οικοδόμημα της Ελληνιστικής περιόδου ήταν δώροφο. Ένα διάζωμα διαιρεί το κοίλο σε δύο τμήματα και η συνολική χωρητικότητά του ανέρχεται σε 3.000 θεατές, ενώ το μήκος του φθάνει τα 30.70μ.

Η περίοδος από την ίδρυση της Αχαϊκής Συμπολιτείας (281/280 π.Χ.) έως περίπου το 230 π.Χ. ήταν εποχή ευημερίας και πολιτικής σταθερότητας, γεγονός που ευνόησε την πραγματοποίηση ενός μεγαλόπνοου οικοδομικού προγράμματος στην πόλη. Το πρόγραμμα αυτό περιλάμβανε και την ανέγερση του θεάτρου και των ναών γύρω του. Μεταγενέστερες επισκευές κατά το 2^ο και 1^ο αι. π.Χ. είναι περιορισμένες έκτασης και έχουν σχέση με την απορροή των ομβρίων υδάτων.

Θέατρο και περιβάλλον χώρος

Στον 3^ο αι. μ.Χ., όταν αυτοκράτορας ήταν ο Μαξιμίνος Θράκας (236-238 μ.Χ.), ανάγεται η σημαντικότερη απόπειρα της ανακατασκευής του μνημείου. Η ανακατασκευή αυτή απέβλεπε στη μετατροπή του ελληνιστικού θεάτρου σε ρωμαϊκό. Σύντομα ωστόσο, στα μέσα του 3^{ου} αι. μ.Χ., οι οικοδομικές εργασίες διεκόπησαν ξαφνικά. Το θέατρο έκτοτε δεν ξαναχρησιμοποιήθηκε για παραστάσεις, αλλά ως χώρος συγκέντρωσης των πολιτών.

Ο κος Σταύρος Μπένος συζητά με τους παρευρισκόμενους

Από αριστερά διακρίνονται οι κ.κ. Δημήτρης Μυλωνάς, Θανάσης Παπαδόπουλος, Κώστας Ρόζος, Σταύρος Μπένος, Γιώργος Γκέκος και Γιώργος Μορφινός

Συγκινητική ήταν η θερμή υποδοχή που μου επεφύλασσε η τοπική κοινωνία. Οι κάτοικοι, αφηφώντας τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες (τη βροχή και την ομίχλη) συγκεντρώθηκαν στον αρχαιολογικό χώρο, γεγονός που καταδεικνύει τη μεγάλη επιθυμία της τοπικής κοινωνίας για την ανάδειξη του θεάτρου. Συγκινητική για μένα ήταν και η παρουσία του κου Κώστα Ρόζου, εκδότη μιας τοπικής εφημερίδας.

Κατόπιν ξαποστάσαμε σε ένα τοπικό καφενείο, όπου συζητήσαμε τα σχετικά με την πρόοδο των εργασιών και την ανάδειξη του θεάτρου της Αιγείρας θέματα. Σήμερα υφίσταται μια πλήρης μελέτη για τη συντήρηση του αρχαίου θεάτρου, όπου θα προστεθεί και νέο υλικό, σχετικό με την ανάδειξη τόσο του ίδιου του θεάτρου, όσο και του περιβάλλοντος χώρου. Το έργο όλου του αρχαιολογικού χώρου πρόκειται να ενταχθεί στο Δ' ευρωπαϊκό πλαίσιο στήριξης - Ε.Σ.Π.Α., με το ποσό των 800.000 €. Όμως για να ανοίξει άμεσα ο δρόμος της ένταξής του, απαιτείται πρώτα μια απαλλοτρίωση, ύψους περίπου 30 000 ευρώ.

Λεπτομέρεια από τη συγκέντρωση στο καφενείο της περιοχής

Στη συνέχεια κατευθυνθήκαμε προς το Δήμο Διακοπτού, στα όρια του οποίου βρίσκεται η πόλη της **αρχαίας Κερύνειας**. Στο δημαρχείο της πόλης μας περίμενε ο δήμαρχος Παναγιώτης Βασιλείου.

Από αριστερά διακρίνονται οι κ.κ. Γιάννης Ταπεινός, αντινομάρχης Αχαΐας, Παναγιώτης Βασιλείου, δήμαρχος Διακοπτού, Σταύρος Μπένος, πρόεδρος του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ», Ζωή Ασλαματζίδου, προϊστάμενη της ΣΤ' ΕΠΚΑ, Γεωργία Αλεξοπούλου, αρχαιολόγος της ΣΤ' ΕΠΚΑ, Αποστολία Παπαϊωάννου, Δημήτρης Κοσμόπουλος, μέλη του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ και φωτο 7176: από αριστερά διακρίνονται οι Σταύρος Μπένος, Παναγιώτης Βασιλείου και Ζωή Ασλαματζίδου

Τα ερείπια της αρχαίας Κερύνειας βρίσκονται στο ύψωμα Βουνί, βόρεια του σημερινού χωριού Μαμουσιά, ανάμεσα στις κοιλάδες των ποταμών Κερυνίτη και Βουραϊκού. Η θέση είναι φυσικά οχυρή και βρίσκεται σε υψόμετρο 753μ. πάνω από τον Κορινθιακό κόλπο. Τοπογραφικές πληροφορίες για την πόλη μας δίνει ο Πausanias. Ο ίδιος αναφέρει ότι στην Κερύνεια υπήρχε ιερό των Ευμενίδων, που ιδρύθηκε από τον Ορέστη. Στα τέλη του 4^{ου} και στις αρχές του 3^{ου} αι. π.Χ. η Κερύνεια, όπως και οι υπόλοιπες αχαικές πόλεις, ανήκε στο βασίλειο του Δημητρίου του Πολιορκητή και όταν η περιοχή απελευθερώθηκε από τους Μακεδόνες το 276 π.Χ., ο τύραννος Ισέας εγκατέλειψε την πόλη. Η Κερύνεια γνώρισε μεγάλη άνθιση κατά την ελληνιστική εποχή, όταν ήλθε στο πολιτικό προσκήνιο, με τη συμμετοχή της στην Αχαϊκή Συμπολιτεία. Η πόλη κατοικείται και στους Ρωμαϊκούς χρόνους. Οι ανασκαφές στην πόλη ξεκίνησαν το 1951 από τον J. K. Anderson, συνεχίστηκαν στη δεκαετία του 1970 από την κα Ιφιγένεια Δεκουλάκου. Η ΣΤ' ΕΠΚΑ, μετά την ολοκλήρωση των απαλλοτριώσεων του αρχαίου θεάτρου και του Προφήτη Ηλία το 2001, άρχισε εργασίες καθαρισμού του αρχαιολογικού χώρου από την πυκνή βλάστηση. Οι εργασίες συνεχίστηκαν με εντατικότερους ρυθμούς τα επόμενα έτη, καθώς ο χώρος έχει ενταχθεί σε πρόγραμμα ανάπλασης – ανάδειξης της αρχαίας πόλης, χρηματοδοτούμενο από το Γ' ΚΠΣ και έφεραν στο φως σημαντικά στοιχεία για την τοπογραφία της πόλης. Το 2004 άρχισε η συστηματική ανασκαφή του αρχαϊκού κλασικού ιερού στον Προφήτη Ηλία.

Το σημαντικότερο μνημείο της πόλης εντός των τειχών είναι το αρχαίο θέατρο, από το οποίο διατηρείται αρκετό υλικό.

Θέατρο Μαμουσιάς

Η ανάβασή μας

Από αριστερά διακρίνονται οι Γεωργία Αλεξοπούλου, αρχαιολόγος της ΣΤ' ΕΠΚΑ, Ζωή Ασλαματζίδου, προϊστάμενη της ΣΤ' ΕΠΚΑ, Δημήτρης Κοσμόπουλος, μέλος του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ», Σταύρος Μπένος, πρόεδρος του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ»

Προσπελάσαμε το αρχαίο θέατρο κατόπιν πορείας 1χλμ. , η οποία έλαβε χώρα κατά μήκος μιας καταληκτικής διαδρομής εντός του αρχαιολογικού χώρου.

Άποψη συνολική του θεάτρου

Από αριστερά διακρίνονται οι κ.κ. Παναγιώτης Σπηλιωτακόπουλος, πρόεδρος Μαμουσιάς, Παναγιώτης Βασιλείου, δήμαρχος Διακοπτού, Σταύρος Μπένος, πρόεδρος του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ», Δημήτρης Κοσμόπουλος μέλος του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ», Θεοφάνης Αντωνόπουλος, φύλακας αρχαιοτήτων και Φώτης παναγόπουλος, υπάλληλος της Εφορείας

Η εικόνα του θεάτρου που αντικρίσαμε, μας αποζημίωσε για την περιπετειώδη μας ανάβαση σε συνθήκες βροχής και ομίχλης. Εκεί μας ξενάγησε η κα Ζωή Ασλαματζίδου.

Το θέατρο, ο αναλημματικός τοίχος του οποίου βρίσκεται σε απόσταση 10μ. νοτιοανατολικά του βορειοδυτικού σκέλους του τείχους, είχε εντοπιστεί από τον Ε. Meyer το 1939, καθώς ήταν ορατός ο αναλημματικός τοίχος της σκηνής προς τα δυτικά και μέρος του κοίλου, αν και καλυμμένο από μεγάλη επίχωση.

Αναλημματικός τοίχος

Η διάμετρος του κοίλου υπολογίζεται σε 44μ. Τα εδώλια αποτελούνται από τον εξαιρετικά ευπαθή ψαμμίτη λίθο. Αυτά δεν εδράζονταν απευθείας στο χώμα, αλλά σε υποθεμελίωση από πλακοειδείς λίθους. Στη χαμηλότερη σειρά ήρθε στο φως τμήμα δύο θρόνων της προεδρίας. Το θέατρο, όπως δείχνει η ελληνοιστική κεραμική που αποκαλύφθηκε, χτίστηκε τον 3^ο -2^ο αι. π.Χ. Νότια του θεάτρου καθαρίστηκε από τη βλάστηση μεγάλο δημόσιο κτίσμα της αρχαίας πόλης, όπως και τμήμα ενός δεύτερου κτιρίου αμέσως βόρεια του πρώτου σε κακή κατάσταση διατήρησης.

Εδώλια του θεάτρου σε λεπτομέρεια

Βορειοδυτικά της Μαμουσιάς, στους πρόποδες του υψώματος, όπου τοποθετείται η αρχαία Κερύνεια, κοντά στο ξωκκλήσι του Αγίου Κωνσταντίνου, ήρθε στο φως ταφικό μνημείο των ελληνοιστικών χρόνων κατά τη διάρκεια διάνοιξης αγροτικού δρόμου. Πρόκειται για Ηρώο, το οποίο χρονολογείται στο β' μισό του 3^{ου} αι. π.Χ..

Το ηρώο

Πρόταση του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ» για το θέατρο αυτό είναι να συνταχθεί ένας πλήρης χορηγικός φάκελος, προκειμένου να αναζητηθούν οι πόροι, οι οποίοι θα εξασφαλίσουν την α' φάση των εργασιών: την πλήρη αποκάλυψη δηλαδή του αρχαίου μνημείου.

--- ◊ ---

Επόμενος σταθμός μας ήταν στο **Δήμο Κλειτορίας**. Εδώ μας περίμενε ο δήμαρχος Κλειτορίας κος Ανδρέας Δημόπουλος. Μαζί ξεκινήσαμε για την αρχαία πόλη Κλειτορία, όπου μας ξενάγησε η κα Ασλαματζίδου.

Από αριστερά διακρίνονται οι κ.κ. Ανδρέας Δημόπουλος δήμαρχος Κλειτορίας και Σταύρος Μπένος, πρόεδρος του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ»

Από αριστερά διακρίνονται μεταξύ άλλων οι κ.κ. Κόλλιας Δημήτρης, κάτοικος Κλειτορίας, Αθανασία Γουλιάνη, υπάλληλος ΥΠ.ΠΟ.Τ, Ζωή Ασλαματζίδου, Σταύρος Μπένος, Ανδρέας Δημόπουλος, Γεωργία Αλεξοπούλου, Δημήτρης Κοσμόπουλος, Παναγόπουλος Φώτης, υπά'λληλος ΥΠ.ΠΟ.Τ και Γεμπέλης Χρήστος, φύλακας αρχαιοτήτων

Η αρχαία πόλη ήταν κτισμένη σε περιοχή εξαιρετικού φυσικού κάλλους. Πραγματικά εντυπωσιάστηκα από την ενέργεια που εκπέμπει ο τόπος ακόμη και σήμερα.

Η τοποθεσία του αρχαίου θεάτρου

Ο Αρχαίος Κλείτωρ, πόλη της ΒΔ Αρκαδίας στην αρχαιότητα, της λεγόμενης Αζανίας, βρίσκεται σε απόσταση 3 περίπου χλμ. δυτικά της Κάτω Κλειτορίας και νότια της Άνω. Το όνομά του προφανώς το οφείλει στην περικλειστή θέση του. Κατά τις τοπικές μυθικές παραδόσεις, ιδρύθηκε από τον Κλείτωρα, το γιο του Αζάνος, ο οποίος ήταν γενάρχης της Αρκαδικής φυλής των Αζάνων. Ο Πausanias αποτελεί τη σημαντικότερη ιστορική πηγή για την τοπογραφία, τα μνημεία και τους μύθους της περιοχής, ωστόσο όμως, αξιόλογη και διαφωτιστική αποτιμάται η μαρτυρία και άλλων πηγών όπως ο Πίνδαρος, ο Ξενοφών, ο Πλούταρχος, ο Πολύβιος, ο Λίβιος. Πολλοί ξένοι περιηγητές, οι Lebas, Curtius, Leake, Bursian, Frazer, Vischer, Dodwell και άλλοι καθώς και ο ιστοριοδίφης Γυμνασιάρχης Γ. Παπανδρέου επισκέφθηκαν την πόλη και στηριζόμενοι στις αρχαίες πηγές και τα φαινόμενα ερείπια διατύπωσαν τις απόψεις τους για τη μνημειακή τοπογραφία της. Ο Κλείτωρ είναι η πρώτη πόλη της ομοσπονδίας των αρκαδικών που έκοψε νομίσματα.

Μια συστηματική ανασκαφή στο χώρο μεταξύ του θεάτρου και της ΝΔ πύλης του τείχους και μια εκτεταμένη πολυμέτωπη σωστική με αφορμή το γενόμενο έργο της άρδευσης της πεδιάδας της, αποτελούν την πηγή των ανασκαφικών δεδομένων, τα οποία σε συνδυασμό με άλλες αρχαιολογικές πληροφορίες ξεδιπλώνουν τη γνώση για την οικοδομική ιστορία της αρχαίας πόλης. Η αρχαία πόλη ήταν μια από τις ελάχιστες ελληνιστικές πόλεις, η οποία ήταν κτισμένη σε επίπεδο έδαφος. Ως εκ τούτου δεν είχε φυσική προστασία, αλλά υπήρχε η ανάγκη κατασκευής τεχνητών τειχών για την προστασία της πόλης.

Ο οχυρωματικός περίβολος υπολογίζεται ότι την περιέτρεχε σε συνολικό μήκος γύρω στα 3000 μ. ορίζοντας την έκτασή της στα 577 στρέμματα περίπου. Στη ΝΔ πύλη επισημαίνονται δύο φάσεις των ελληνιστικών χρόνων και ορίζεται μια παλαιότερη χωρίς να είναι δυνατόν ακόμη να προσδιορισθεί επαρκώς χρονολογικά.

Στους ρωμαϊκούς χρόνους, η κατοίκηση εξαπλώνεται περιμετρικά εκτός των τειχών, όπου έχουμε αγροτικές δομές αυτής της περιόδου. Τα συστηματικά νεκροταφεία της πόλης εντοπίζονται εκτός των πυλών. Οι τάφοι εκκινούν από τους υστερογεωμετρικούς τάφους και φτάνουν στους υστερορρωμαϊκούς. Τον 4ο αιώνα μ.Χ. διαπιστώνεται ανακοπή στη συνέχεια της πόλης και φαίνεται ότι το κέντρο βάρους της οικιστικής οργάνωσης μετατίθεται δυτικότερα στη θέση του σημερινού χωριού Κλείτορας, γνωστού με αυτό το όνομα από το Μεσαίωνα.

Άποψη του αρχαίου θεάτρου)

Ο τεχνητός λόφος του θεάτρου

Το αρχαίο θέατρο χωροθετείται ΝΔ της πόλης και απέδωσε ενδείξεις ύπαρξης διαζώματος. Ήταν κτισμένο σε τεχνητό λόφο και δέσποζε στην αρχαία πόλη.

Απόψεις του κούλου του θεάτρου

Οι δοκιμαστικές τομές

Αρχαίο οικοδομικό υλικό

Προφανώς κτίστηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους. Στους ρωμαϊκούς χρόνους, έχει ήδη αρχίσει η λεηλασία του δομικού του υλικού. Έχουν γίνει αρκετές δοκιμαστικές ανασκαφικές τομές στο χώρο του θεάτρου, οι οποίες έχουν δώσει ενθαρρυντικά αποτελέσματα. Επίσης έχει αποκαλυφθεί τμήμα του αρχαίου οικοδομικού υλικού του θεάτρου.

Πρόθεση του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ» είναι να συνταχθεί ένας πλήρης χορηγικός φάκελος για το μνημείο, προκειμένου να προχωρήσουμε στην εξεύρεση πόρων, οι οποίοι θα διασφαλίσουν την πλήρη αποκάλυψη του μνημείου.

Το αυτοκίνητο που κόλλησε

Από αριστερά μεταξύ άλλων διακρίνονται οι κ.κ. Ζωή Ασλαματζίδου, Γεωργία Αλεξοπούλου, Μιχάλης Τσιμπρής, Ανδρέας Δημόπουλος, Σταύρος Μπένος

Κατά την επίσκεψή μας στο αρχαίο θέατρο του Κλείτορα, λόγω των εξαιρετικά δυσμενών καιρικών συνθηκών, το αυτοκίνητο του κου Δημήτρη Κοσμοπούλου, μέλους του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ», κόλλησε στο λασπώδες έδαφος. Αναγκαστήκαμε να το τραβήξουμε με ιμάντες! Κατόπιν καταλήξαμε στα Καλάβρυτα, όπου γευματίσαμε και κουβεντιάσαμε με το δήμαρχο και τους συνεργάτες του.

--- ◇ ---

Λίγο πριν το σούρουπο όλοι μαζί ξεκινήσαμε για την αρχαία πόλη **Λεόντιο**. Φτάσαμε στο αρχαίο θέατρο, οριακά λίγο πριν τη δύση του ήλιου και αντικρίσαμε ένα πραγματικό κομψοτέχνημα. Εδώ μας ξενάγησε η κα Ασλαματζίδου.

Το θέατρο του Λεοντίου

Από αριστερά διακρίνονται οι 1^η σειρά: κ. κ. Μέμμηγκας Παναγιώτης, Πολιτική Προστασία Δήμου Καλαβρύτων, Παναγόπουλος Φώτης, Σταύρος Μπένος, Ανδρέας Δημόπουλος, Γεωργία Αλεξοπούλου, 2^η σειρά: Ζωή Ασλαματζίδου, Δημήτρης Κοσμοπούλος, Μιχάλης Τσιμπρής, Αντιδήμαρχος έργων

Μια από τις σημαντικότερες πόλεις της Αχαϊκής Συμπολιτείας υπήρξε και το Λεόντιο, χτισμένο πάνω στους χαμηλούς λόφους που βρίσκονται απέναντι από το σημερινό χωριό Άνω Βλασία, στην περιοχή Καστρίτσι. Η τοποθεσία του ήταν ιδιαίτερης στρατηγικής σημασίας, αφού ήταν χτισμένο πάνω στα σύνορα Αχαΐας και Αρκαδίας.

Το Λεόντιο αν και ήταν ισχυρή και ακμαία πόλη, είχε ωραία σπίτια και θέατρο, έμενε γνωστή ως γενέτειρα πόλη του Καλλικράτη, στρατηγού της Αχαϊκής Συμπολιτείας, ο οποίος αργότερα χαρακτηρίστηκε ως προδότης της ελληνιστικής εποχής. Το Λεόντιο άκμασε περισσότερο τον 4^ο π.Χ. αιώνα και καταστράφηκε στα τέλη του 3^{ου} π.Χ. αιώνα πιθανόν από τον Μακεδόνα βασιλιά Φίλιππο Ε'.

Το 1958 ο αρχαιολόγος Ν. Γιαλούρης έφερε στο φως με την ανασκαφή του το αρχαίο θέατρο του Λεοντίου.

Άποψη του αρχαίου θεάτρου

Το κοίλο του θεάτρου

Σήμερα έχουν αποκαλυφθεί 9 σειρές εδωλίων, ενώ οι ανώτερες σειρές ήταν μάλλον λαξευμένες στο βράχο. Επίσης έχουν αποκαλυφθεί στον υπόλοιπο ανασκαμμένο χώρο, λείψανα των οχυρώσεων και των πύργων της ακρόπολης και ερείπια τριών μεγάλων κτιρίων.

Για τη συνέχιση των ανασκαφικών εργασιών στο άνω μέρος του κοίλου, καθώς και για τη συνολική αναστήλωση και ανάδειξη του μνημείου απαιτείται η εξασφάλιση των αναγκαίων οικονομικών πόρων. Με την κατάλληλη ανάδειξή του το θέατρο μπορεί να αποτελέσει το επίκεντρο του ενδιαφέροντος για την αρχαία πόλη του Λεοντίου.

ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ ΚΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΜΠΕΝΟΥ ΣΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΘΕΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

Την Παρασκευή 12 Μαρτίου 2010 ξεκινήσαμε νωρίς το πρωί για την Πάτρα, όπου είχαμε την ευκαιρία να επισκεφθούμε δύο χώρους θέασης. Με συνόδευαν και εδώ οι Αποστολία Παπαϊωάννου, Κλεοπάτρα Δίγκα και Γιώργος Καλογερόπουλος, μέλη του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ». Με το δεύτερο αυτό ταξίδι ολοκληρώθηκε και το δεύτερο μέρος της περιοδείας μου στα αρχαία θέατρα του νομού Αχαΐας.

Στην πρωτεύουσα του νομού Αχαΐας, την Πάτρα, επισκεφθήκαμε πρώτα τη Νομαρχία, όπου μας περίμενε ο Νομάρχης Δημήτρης Κατσικόπουλος.

Από αριστερά διακρίνονται οι κ.κ. Σταύρος Μπένος, πρόεδρος «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ» και Δημήτρης Κατσικόπουλος, Νομάρχης Αχαΐας

Από αριστερά διακρίνονται οι κ.κ. Ανδρέας Φούρας και Σταύρος Μπένος

Από αριστερά διακρίνονται οι κ.κ. Ζωή Ασλαματζίδου, Ανδρέας Φούρας και Σταύρος Μπένος

Κατόπιν επισκεφθήκαμε το Δήμαρχο Πατρέων κο Ανδρέα Φούρα.

Η Πάτρα κατά τη Μυκηναϊκή περίοδο (1580-1100 π.Χ.), όπως αποδεικνύεται από τα ευρήματα των μυκηναϊκών νεκροταφείων και των οικισμών στην περιοχή, ήταν ιδιαίτερα ακμαία πόλη. Η αρχαία Πάτρα ιδρύεται το 1082 π.Χ. από τον Λάκωνα Πατρέα, γιό του Πρευγένη, όταν, διωκόμενος από τους Δωριείς, ήρθε επικεφαλής αποίκων (οικιστής) στην περιοχή της Αρόης και κατάφερε να διώξει τους Ίωνες κατοίκους. Μεγάλωσε και οχύρωσε την πόλη, κατάφερε ακόμη να κάνει την πολιτική συνένωση επτά Προϊστορικών αγροτικών συνοικισμών και έδωσε στη νέα πόλη, Πάτρα, το όνομά του. Στα μέσα του 5ου αι. π.Χ. η Πάτρα συμμετέχει στο Α' Αχαϊκό Κοινό, που διαλύεται το 322 π.Χ. Το 280 π.Χ. συνέβαλε αποφασιστικά στην αναβίωση της Αχαϊκής Συμπολιτείας, η οποία στηρίχτηκε στην ισότητα και τη δημοκρατία, με τη συμμετοχή των πόλεων Πάτραι, Δύμη, Αίγιο, Βούρα, Φαραί, Τριταία, Αιγείρα, Λεόντιο, Αιγές, Πελλήνη, Ελίκη και Κερύνεια. Το 146 π.Χ. διαλύεται η Αχαϊκή Συμπολιτεία, καθώς η Πάτρα καταλαμβάνεται από τους Ρωμαίους. Λόγω της σπουδαιάς γεωγραφικής της θέσης, η οποία της εξασφάλιζε επικοινωνία με την Ιταλία, το 14 π.Χ. η Πάτρα γίνεται ρωμαϊκή αποικία από τον

Αύγουστο, γνωστή ως Colonia Augusta Achaica Patrensis. Αποκτά έτσι το νομικό και πολιτικό καθεστώς των ρωμαϊκών πόλεων και οι κάτοικοί της γίνονται Ρωμαίοι πολίτες. Είναι ελεύθερη πόλη, αυτοδιοικείται και κόβει δικά της νομίσματα. Η πόλη μεγαλώνει και ακμάζει, αναπτύσσει το εμπόριο και τη βιοτεχνία. Αποκτά την περίοδο αυτή βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, μεγάλους δρόμους, καινούργιους ναούς και δημόσια οικοδομήματα (κρήνες, λουτρά, υδραγωγείο, στάδιο κ.α.). Τα ρωμαϊκά μνημεία της Πάτρας αποτελούν έναν ενοποιημένο αρχαιολογικό χώρο στο κέντρο της Πάτρας, και με μια γέφυρα στην είσοδο της πόλης μαρτυρούν την έντονη επιρροή των Ρωμαίων.

Από αριστερά διακρίνονται οι κ.κ. Δημήτρης Κοσμόπουλος, Κλεοπάτρα Δίγκα, μέλη του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ», Ζωή Ασλαματζίδου, Προϊστάμενη της ΣΤ' ΕΠΚΑ, Σταύρος Μπένος, πρόεδρος «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ», Δημήτρης Κατσικόπουλος, Νομάρχης Αχαΐας, Αργείτης Κων/νος, συνεργάτης δημάρχου Πατρέων, Βλάσης Βελόπουλος, ακτιβιστής-οικολόγος, Ανδρέας Φούρας, Δήμαρχος Πατρέων, Κριτσώνης Κωστής, μέλος του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ»

Από αριστερά διακρίνονται μεταξύ άλλων οι κ.κ. Βλάσης Βελόπουλος, Ανδρέας Φούρας, Σταύρος Μπένος, Ζωή Ασλαματζίδου, Δημήτρης Κατσικόπουλος, Κριτσώνης Κωστής, Δημήτρης Κοσμόπουλος, Κλεοπάτρα Δίγκα

Πρώτος μας σταθμός στην Πάτρα ήταν το **ρωμαϊκό ωδείο**, όπου μας ξενάγησε η κα Ζωή Ασλαματζίδου.

Το Ρωμαϊκό Ωδείο αποτελεί μνημείο παλαιότερο του Ηρωδείου στην Αττική. Σύμφωνα με τον ιστορικό Πausanias, το Ωδείο της Πάτρας είναι το πλέον αξιόλογο από όλα τα Ωδεία της Ελλάδος, πλην αυτού του Ηρώδου του Αττικού στην Αθήνα, το οποίο είναι μεγαλύτερο σε μέγεθος και καλύτερο σε εμφάνιση. Πρόκειται για κτίσμα του 2ου μ.Χ. αιώνα, ερευνητές όμως το χρονολογούν είτε στον 1ο π.Χ. αιώνα, είτε στον 1ο μ.Χ. αιώνα. Πιθανότατα ανεγέρθηκε από τον αυτοκράτορα Αύγουστο, στα χρόνια του οποίου η Πάτρα έγινε σημαντική.

Ωδείο Πάτρας

Είναι χτισμένο στη νότια πλαγιά του λόφου της ακρόπολης, στη συνέχεια της αρχαίας αγοράς. Στο επάνω μέρος του μνημείου υπήρχε άγαλμα του Απόλλωνα, φτιαγμένο από λάφυρα του πολέμου κατά των Γαλατών, στον οποίο πήρε μέρος η Πάτρα ως σύμμαχος. Τον 3ο προς 4ο αιώνα, μεγάλο μέρος του Ωδείου καταστράφηκε, συνεπεία πυρκαγιάς κατά τη διάρκεια επιδρομής των Ερούλων.

Το δυστυχές είναι ότι μετά την πυρκαγιά, το μνημείο σκεπάστηκε και πάνω σε αυτό χτίστηκαν οικήματα. Αργότερα, το 1889 εξαιτίας τυχαίων εκσκαφών για αδρανή υλικά, αποκαλύφθηκε μέρος του μνημείου.

Τα έτη 1938, 1943 και 1957 γίνονται σταδιακές ανασκαφές, αποτέλεσμα των οποίων είναι η ανακάλυψη μερών του μνημείου. Αργότερα ξεκινούν και οι εργασίες αναστήλωσης του μνημείου, ώστε να πάρει την αρχική του μορφή. Την ίδια δεκαετία, μετατράπηκε ο περιβάλλον χώρος σε αρχαιολογικό με την έκθεση σ' αυτόν, σαρκοφάγων, ψηφιδωτών και άλλων αρχαίων ευρημάτων. Από τη θέσπιση του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας, το Αρχαίο Ωδείο αποτελεί τη βασική του έδρα, φιλοξενώντας τους καλοκαιρινούς μήνες κορυφαία ελληνικά και ξένα καλλιτεχνικά συγκροτήματα.

Το αναστηλωμένο κοίλο

Το Ωδείο, έχει όλα τα βασικά μέρη του θεάτρου, κοίλο, ορχήστρα, προσκήνιο, σκηνή, παρασκήνια. Το κοίλο έχει τέσσερις κερκίδες εδωλίων κάτω του διαζώματος και επτά άνω. Στις 23 σειρές καθισμάτων του, δύναται να φιλοξενηθούν 2.300 θεατές.

Το κοίλο του Ωδείου

Απόψεις του ωδείου

Ο έξω ψηλός τοίχος της σκηνής έχει πέντε εισόδους προς τη σκηνή και τα παρασκήνια.

Το προσκήνιο είναι προσιτό από δύο κτιστές σκάλες, μια δεξιά και μια αριστερά. Η ορχήστρα είναι πλακόστρωτη και χωρίζεται σε ημικυκλικό θωράκιο από το κοίλο.

Η σκηνή του ωδείου

Σήμερα δυστυχώς υπάρχει υπερεκμετάλλευση του μνημείου. Χρειάζεται μια πιο ήπια συμπεριφορά επάνω σε αυτό. Για την καλύτερη λειτουργικότητα του μνημείου απαιτείται μια συντονισμένη δράση όλων των επιμέρους φορέων.

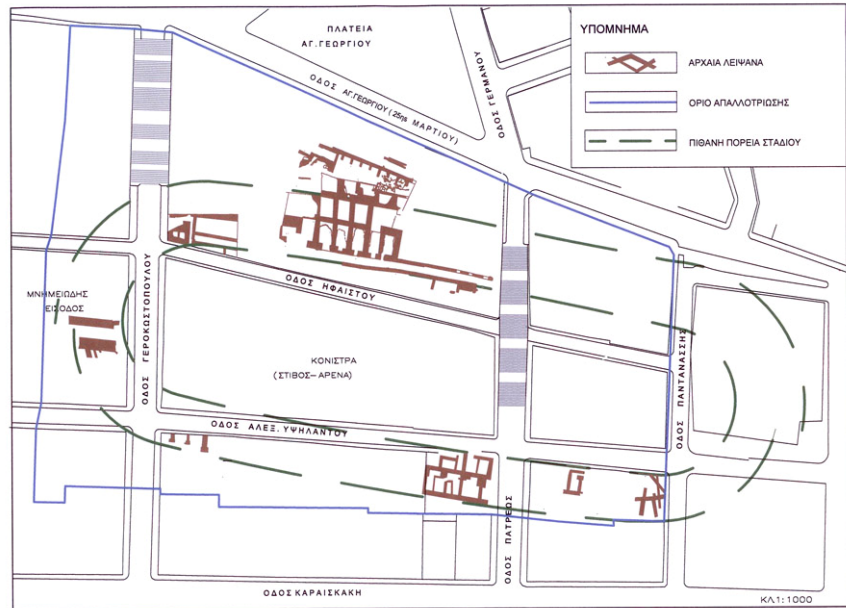
Επόμενη στάση μας ήταν στο **αρχαίο στάδιο της Πάτρας**. Το αρχαίο στάδιο βρίσκεται πολύ κοντά στο αρχαίο ωδείο. Τα δύο μνημεία χωρίζει η πλατεία Αγ. Γεωργίου.

Στα δημόσια οικοδομήματα της ρωμαϊκής Πάτρας συγκαταλέγεται και μεγάλο αμφιθεατρικό κτίσμα, που αποκαλύπτεται τα τελευταία χρόνια στην καρδιά της σύγχρονης πόλης, πολύ κοντά στην οδό Γεροκωστοπούλου. Συγκεκριμένα, το κτίριο καταλαμβάνει την πλαγιά και την επίπεδη έκταση κάτωθεν της πλατείας Αγίου Γεωργίου.

Οδός Γεροκωστοπούλου

Τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα του αμφιθεατρικού κτίσματος αποκαλύπτονται σταδιακά, καθώς η περιοχή πάνω από αυτό είναι δομημένη. Πρόκειται για ένα μακρόστενο οικοδόμημα, με υπολογιζόμενες διαστάσεις 200Χ90μ., που στις στενές πλευρές έχει πέταλα ή σφενδόνες. Η βόρεια, που έχει αποκαλυφθεί, φέρει πύλη εισόδου, ενώ η νότια πρέπει να βρίσκεται κάτω από την εκκλησία της Παντάνασσας και θα πρέπει επίσης να είχε άνοιγμα εισόδου.

Σχέδιο

Η κεντρική είσοδος έχει μνημειώδη όψη και εντοπίστηκε κατά τη δυτική μακρά πλευρά.

Το καλύτερο σωζόμενο τμήμα του

Το καλύτερα και ψηλότερα διατηρημένο τμήμα του αμφιθεάτρου βρίσκεται στην ανατολική μακριά πλευρά, που είναι κτισμένη στην πλαγιά φυσικού ανδύρου.

Εδώ υπήρχαν δύο ή τρία διαζώματα, αλλά τα λίθινα εδώλια έχουν αφαιρεθεί. Κάτω από τα διαζώματα διατηρούνται υπόγειοι διάδρομοι και δώματα, που χρησίμευαν ως βοηθητικοί χώροι.

Διάδρομοι

Αυτό είναι και το μεγαλύτερο ενιαίο τμήμα του αμφιθεάτρου που έχει αποκαλυφθεί και είναι ορατό. Βρίσκεται στην οδό Ηφαιστού.

Σύγχρονη οδός και τμήμα του σταδίου

Το παραπάνω συγκρότημα βρίσκεται στην περιοχή που ο Πausanias αναφέρει ότι συνάντησε θέατρο, γεγονός που έχει προκαλέσει προβληματισμό σχετικά με την ταύτισή του. Φαίνεται πάντως ότι πρόκειται για το αρχαίο ρωμαϊκό στάδιο της πόλης, έργο πιθανώς της εποχής του Δομητιανού και μάλιστα δώρο του αυτοκράτορα προς την πόλη για την επέτειο των 100 χρόνων από την ίδρυση της αποικίας. Εάν η υπόθεση αυτή είναι σωστή, τότε η κατασκευή του θα πρέπει να έγινε ανάμεσα στα χρόνια 80 και 90 μ.Χ. Η αναφορά του Πausanias στον χώρο με τη λέξη θέατρο δεν είναι η μόνη από την αρχαιότητα που αποδίδεται σε στάδιο, καθώς με τη λέξη αυτή εννοείται ο χώρος των καθισμάτων των θεατών.

Στην αρένα του σταδίου θα πρέπει να γίνονταν αθλητικοί, μουσικοί και θεατρικοί αγώνες, αλλά και οι γνωστές ρωμαϊκές θηριομαχίες και μονομαχίες.

Το μνημείο αυτό για να αναδειχθεί πρέπει να το κατανοήσει αρχικά και κατόπιν να το αγαπήσει η πόλη, καθώς αυτό βρίσκεται στην καρδιά της σύγχρονης ζωής.

Μετά την επίσκεψή μας στους αρχαίους χώρους θέασης του νομού Αχαΐας ακολούθησε η καθιερωμένη συνέντευξη τύπου και γεύμα που παρέθεσε ο Δήμαρχος Πατρέων.

Από αριστερά διακρίνονται οι κ.κ. Σταύρος Μπένος, Δημήτρης Κατσικόπουλος, Ανδρέας Φούρας, Ζωή Ασλαματζίδου, η συνέντευξη τύπου

